

Fagforeningsbevissthet

DEN NORSKE ARBEIDSLIVSMODELLEN

1840-1914

- Norge blir gradvis et industriland
- Arbeidsfolk selger arbeidskrafta si
- Få rettigheter som arbeidstaker
- Begynnende organisering
- Flere store arbeidskonflikter
- Harde virkemidler fra arbeidsgiver og stat
- Gradvis økende fokus på arbeidernes rettigheter

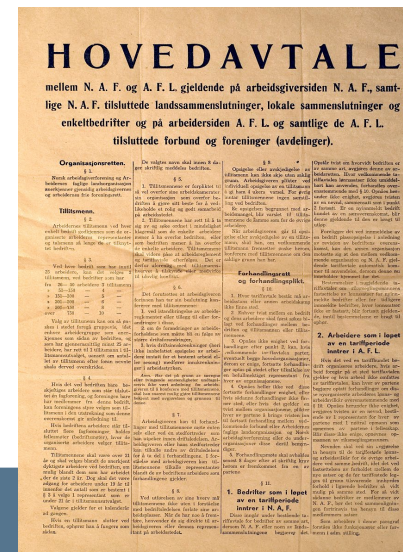
DEN NORSKE ARBEIDSLIVSMODELLEN

DEN NORSKE ARBEIDSLIVSMODELLEN

- Maktforholdet må balanseres
- Medbestemmelse i arbeidslivet
- Vi må stå sammen!
- Felles spilleregler; hovedavtalen, tariffavtaler og Arbeidsmiljøloven
- Ulike virkemidler ved konflikt

DEN NORSKE ARBEIDSLIVSMODELLEN

Stat og politiske styresmakter

Felles spilleregler

Arbeidstaker

Arbeidsgiver

DEN NORSKE ARBEIDSLIVSMODELLEN

- Små inntektsforskjeller
- Lav arbeidsledighet
- Høy produktivitet og kvalitet
- Tillit til politiske styresmakter
- Regulert arbeidsliv med lavt konfliktnivå
- Store sammenslutninger
- Høyt skattenivå
- Sterk velferdsstat

DEN NORSKE ARBEIDSLIVSMODELLEN

E24

Børs Aksjelive Fondsvelgeren Tips oss! E24+ Meny

Fagorganiserte Elkjøp-ansatte får ikke månedsbonus

Ledelsen bruker bonus som virkemiddel for å hindre fagorganisering, mener flere ansatte. Elkjøp avfeier anklagene.

FriFagbevegelse

Debatt

Søk

Meny

STOR STØTTE: Før meklingen startet i dag var det stor fanemarkering utenfor Riksmekleren i Oslo. Det vist...

Vis bildetekst

Foodora-streiken er over: Sykkelbudene får både lønnsøkning og kompensasjon for klær og utstyr

Nesten 14 timer med mekling endte med tariffavtale for sykkelbudene i Foodora. Dermed settes sluttstrek for over en måned med streik.

Roy Ervin Solstad

roy@lomediam.no

Publisert 27.09.2019 02:10

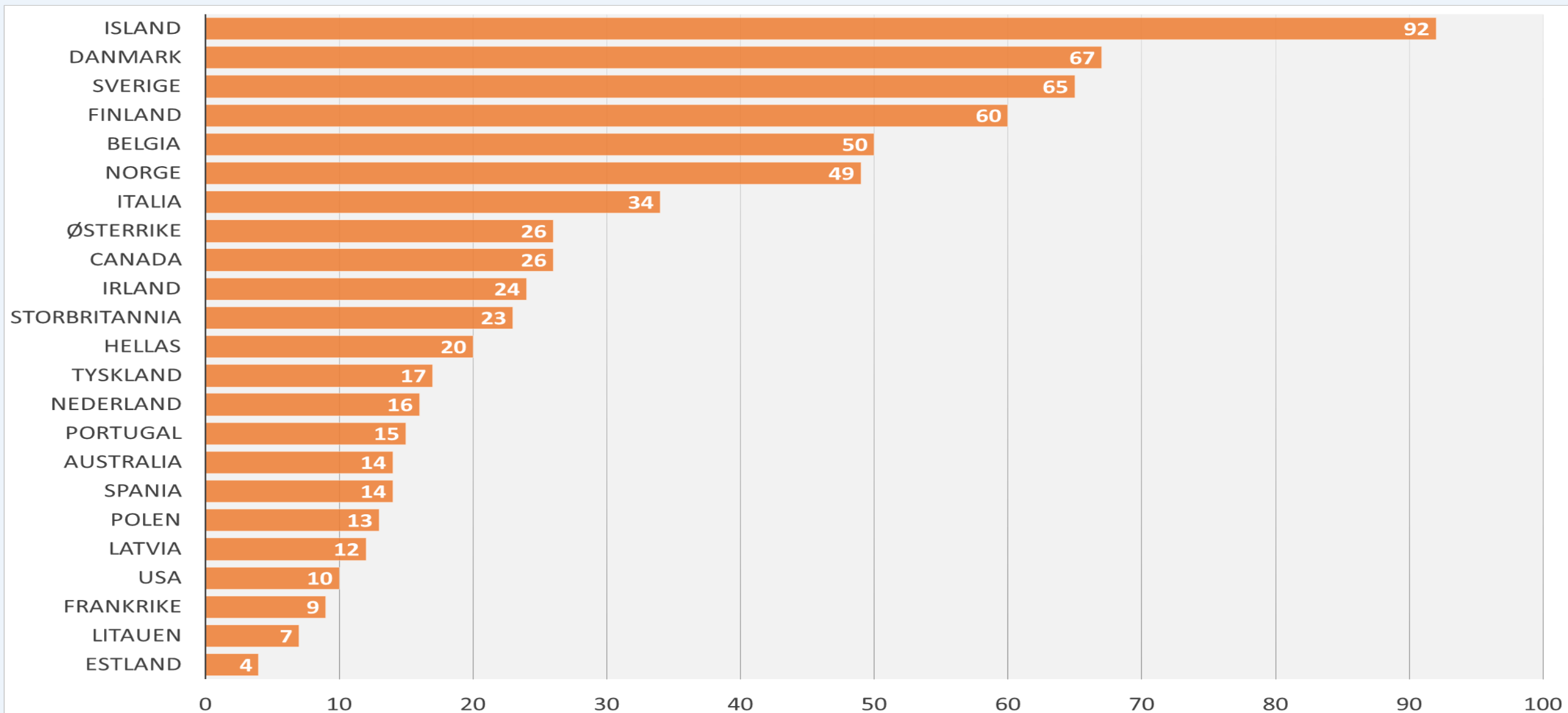
Oppdatert 20.01.2020 12:26

Ledige jobber

DEN NORSKE ARBEIDSLIVSMODELLEN

- 50 % av norske lønnstakere **er organisert** (2022)
- 80 % av lønnstakerne i **offentlig sektor** er organisert (2017)
- 38 % av lønnstakerne i **privat sektor** er organisert (2017)
- 24 % av arbeidstakerne **er med i et LO-forbund** (2019/2020)
- Organisasjonsgraden er lavest innen overnatting og servering og omsetning og drift av fast eiendom (18 %), høyest innen offentlig administrasjon og forsvar (83 %)
- 69 % av lønnstakerne i arbeidsmarkedet er **omfattet av en tariffavtale (2017)**. Dette fordeler seg mellom 100 % i offentlig og 52 % i privat sektor.

Arbeidstakersiden organisasjonsgrad. 2018 (Polen, Portugal og Hellas 2016).

DEN NORSKE ARBEIDSLIVSMODELLEN

- Synkende organisasjonsgrad i hele Europa
- I Norge har det vært stabilt de siste 10 årene
- I 1995 var organisasjonsgraden på 57 % (50 % i 2022)
- Færrest organiserte blant de yngste

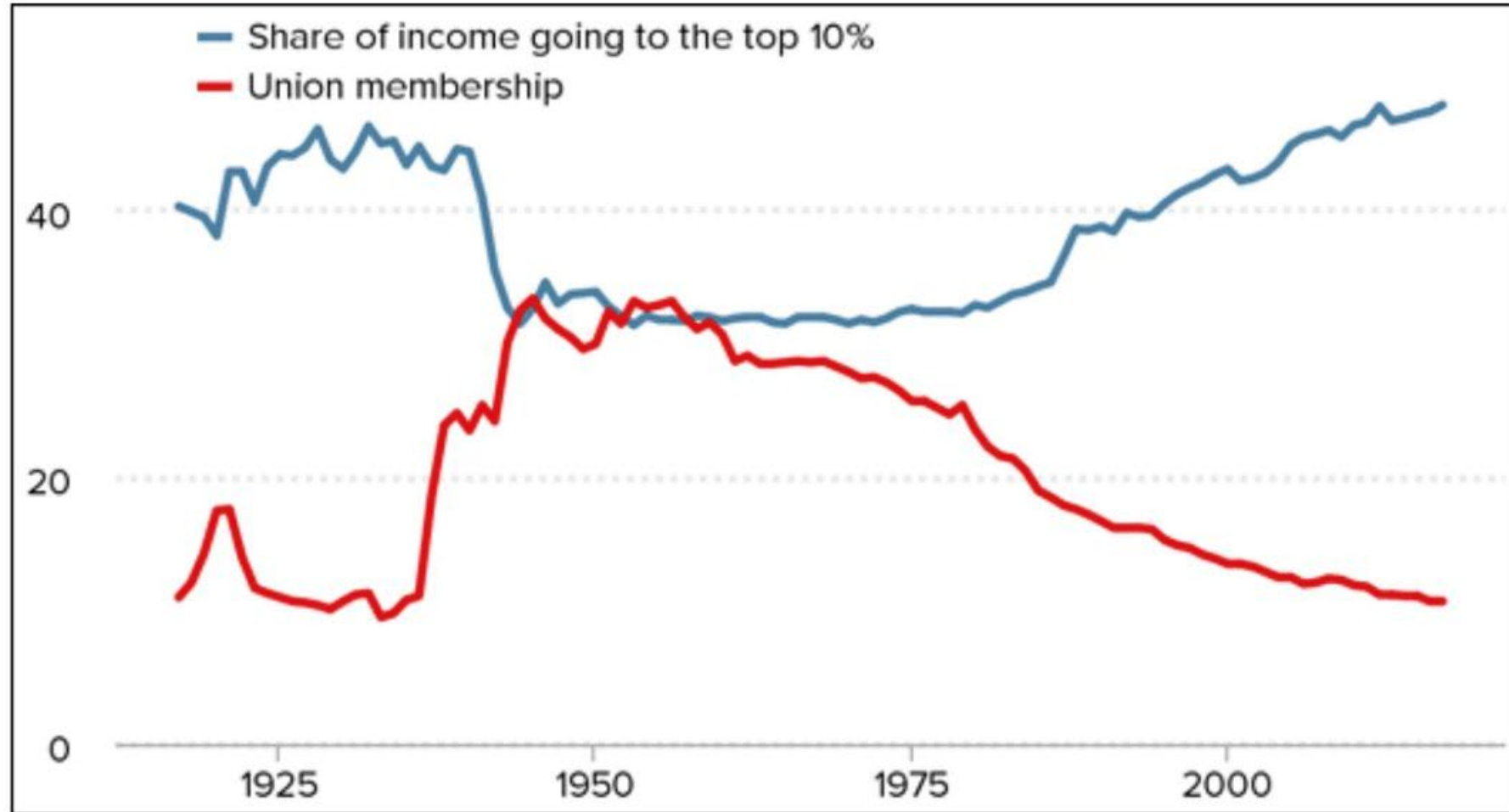

MOTSETNINGER TIL DEN NORSKE MODELLEN

- Aktiv fagforeningsknusing på 40-50-tallet – men også i dag
- 10 % av arbeidstakerne er organisert
- Enorme lønnsforskjeller
- Få store sammenslutninger
- Få reguleringer i arbeidslivet
- Konkurransepreget
- Høy andel ufaglært arbeidskraft
- «Minimum wage»

MOTSETNINGER TIL DEN NORSKE MODELLEN

MOTSETNINGER TIL DEN NORSKE MODELLEN

- 9 % av arbeidstakerne er organisert
- Høyt antall fagforeninger
- Få sammenslutninger
- Streiker ofte i forkant av forhandlinger
- Politisk polarisering
- Lav tillit til politikere og staten

FAGFORENINGSBEVISSTHET I PRAKSIS

- Fortsatt kamper igjen å kjempe!
- Samhold og solidaritet er en styrke (også i fredstid)
- Lojalitet til fremforhandlede avtaler
- Synliggjør hva vi gjør og krever betaling for det

REFLEKSJONSSPØRSMÅL

Er jeg fag*organisert* eller *fagforeningsbevisst*?

Står vi sammen når vi ikke streiker?

Bruker vi avtaleverket vi allerede har?

- Krever vi overtidsbetaling?
- Skriver vi avvik?
- Krever vi betalt for reise med elever?

SLUTT MED DET!

Slutt med det!

Som tillitsvalgte i Utdanningsforbundet Trøndelag hører vi stadig oftere om lærere som synes det er utfordrende å sette grenser for eget arbeid. Mange lærere tar også på seg oppgaver de ikke har kompetanse til. Dette gjør oss bekymret. Vi mener at det er på tide med en bevisstgjøring om hvilke oppgaver lærerne skal gjøre og hvilke oppgaver lærerne ikke skal gjøre.

Vi har følgende råd til deg som lærer...

Slutt med

Å bryte opplæringsloven

Ikke godta at elever som har krav på spesialundervisning ikke får det på grunn av ressursmangel, vikarmangel eller manglende kompetanse ved skolen. Elever som har vedtak om spesialundervisning, har rett på dette i henhold til [Opplæringsloven §5-1](#). Andelen spesialundervisning er definert i årstimer, derfor er det viktig at noen fører regnskap på hvor mange timer som forsvinner i løpet av året. Slik er det ikke i dag. Vi anbefaler derfor at det meldes inn avvik når spesialundervisning ikke blir gjennomført som planlagt. Slutt med å [rose](#) måloppnåelsen i årsrapporter.

Å medisinerer elevene

Slutt med å gi elever medisiner dersom du ikke føler deg trygg på det. Dette er en oppgave som krever opplæring og i noen tilfeller helsefaglig utdanning. Arbeidsgiver kan ikke pålegge deg en slik oppgave om du ikke ønsker det. Dette slås fast i punkt 6.3 i [rundskriv](#) fra Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet.

Å godta slag, spark og ufin språkbruk

Slag, spark og ufin språkbruk er ikke en del av lærerjobben. Det spiller ingen rolle om den som utøver volden er 9 eller 16 år. [Arbeidsmiljøloven](#) er klokkeklar: "Arbeidstaker skal ikke utsettes for trakassering eller annen utilbørlig opptreden og skal så langt det er mulig, beskyttes mot vold, trusler og uheldige belastninger som følge av kontakt med andre". Om du utsettes for noe slikt, så skal det meldes avvik.

Å være renholder og driftsoperatør

Slutt med å vaske toalett, gulv, pulter, stoler eller annet på skolen. Dette er en oppgave som krever [renholdsfaglig](#) utdanning. Slutt med å reparere inventar på skolen. Dette er en oppgave som krever fagutdanning og som skal gjøres av ansatte på drift.

Å ta på deg ekstraundervisning uten betaling

Slutt å ta på deg ubetalt ekstraundervisning i hulltimene dine for å legge til rette for at elevene skal få vurderingsgrunnlag. Stadig flere lærere strekker seg for langt for at elevene skal fullføre og bestå. Når du tar på deg ekstra oppgaver, som undervisning, skal dette kompenseres i tråd med § 5.2 i [SFS2213](#).

Å reise med elever uten godtgjøring

Når du reiser med elevene gjør du det på oppdrag for skolen. Når reisen går utover din vanlige arbeidstid, skal du godtgjøres for dette. Dette er regulert i tariffavtaler som både Utdanningsforbundet og arbeidsgiver har skrevet under på. Du skal alltid bruke [SGS 1010](#) for å sikre at du får betalt for jobben du gjør.

Å betale for arbeidsverktøy av egen lomme

I følge [arbeidsmiljøloven](#) § 4.4 er det arbeidsgiver som skal stille med arbeidsverktøy du bruker i jobbsammenheng. Dette gjelder også bruk av telefon i arbeidstiden. Om du bruker privat telefon og kjøper inn læremidler for dine egne penger, så er du med på å skjule hva det faktisk koster å drive en god skole.

re satse på
ne, må dere
på lærerne!

Det er ikke nå

Bare LÆRERE
er lærere

Bare LÆRERE
er lærere

JUNGE VELGER BOKT
UDIER SOM GIR
LAV LØNN
FOR
TID

UTDANNING
MÅ
LØNNE SEG

ØK LØNN
LØNN
GODE

Bare
LÆRERE
er lærere

VELG FOR DITT BARN
a) LÆRERUTDANNET?
b) UKVALIFISERT?

STOPP
TALLKRANSEL!
LØS
LÆRERMANGEL!

STREIKEVAKT
Udanningsforbundet

Skol dere satse på
elevene, må dere
satse på lærerne!